

Filip Žakote

VODE I ŠUME

SETVA

Beleške za pesme

I

Hteli bismo da sačuvamo čistotu,
makar i zlo bilo stvarnije.

Hteli bismo da ne mrzimo,
čak i kada oluja raznese semenje.

Ko zna koliko je semenje lako,
teže će se diviti gromovima.

II

Sledim neodlučnu liniju drvoreda,
gde golubovi vazduha lepeću krilima:
ti milovana, tamo gde niče kosa...
Ali pod prstima razočaranim distancom,
blago sunce lomi se kao slamka.

III

Ovde je zemlja na izmaku snaga. Padne li
kiša, samo jedan dan, po drhtaju vlage
znaćete da će se obnoviti.
Smrt, nakratko, pokaže ovu svežinu
visibabe...

IV

U meni se, kao bik, širi dan:
još bi se moglo reći da je snažan...
Kad bismo mogli da zamorimo matadora,
i donekle odgodimo pogubljenje.

V

Zima, drvo se skuplja.

A onda jednoga dana smeh zažubori
i šumljenje lišća,
ornament naših vrtova.

Onome ko ne voli više nikog,
život je sve dalji.

VI

O, ti prvi dani proleća
u školskom dvorištu i igranje
između dva razreda od vетra!

VII

Gubim strpljenje i zabrinut sam:
ko zna koje rane i koja bogatstva
nosi drugi život? Proleće može kuljati
u radosti ili duvati u pravcu smrti.
– I evo kôsa. Stidljiva devojka
izlazi iz kuće. Zora je u vlažnoj travi.

VIII

S velike distance,
gledam ulicu sa drvećem, kućama,
vetrom svežim za ovo doba godine,
koji često menja pravac.
Kroz šipražje senki prolaze kolica
s belim nameštajem.
Dani idu napred,
ono što mi ostaje, mogu brzo da popišem.

IX

Hiljade insekata kiše radile su
celu noć; drveće je procvetalo kapima,
pljusak je pucanj biča u daljini.
Nebo je ipak ostalo vedro; po baštama
alatke zvone na jutrenje.

X

Vazduh koji ne vidiš
nosi daleku pticu
i semenje bez težine
iz kojeg će sutra nići
ivica šume.

Kako teče život,
tvrdoglavo, nadole!

XI

(*Sena, 14. mart 1947*)

Ispucala reka se muti. Voda nadolazi
i inspira pločnike obale. Zato što se veter
kao taman i visok brod spustio
sa Okeana, natovaren žutim semenjem.
Svuda lebdi miris vode, daleke i otužne... Drhtaj,
dovoljno je da iznenadite oči koje se bude.

(Bio je tu i jedan svetlucavi kanal, uz koji se
moglo ići, fabrički kanal, bacili biste cvet
na njegovom izvoru, i našli biste ga u gradu...)
Sećanje iz detinjstva. Voda nikada ista,
kao ni dani: ko bi uzeo vodu u ruke...

Neko pali granje na obali.

XII

Ovo zelenilo se ne okuplja, drhti, sija,
nalik na blistavu zavesu fontana
osetljivu na najmanji dašak vetra; a na vrh
drveta, kao da je čitav roj zujećih pčela
sleteo; lagodan pejzaž u koji nas
pozivaju nikada vidljive ptice, glasovi,
bez korena kao semenje, i ti, s uvojcima
popadalim preko svetlih očiju.

XIII

Od ove nedelje samo nas je jedan trenutak spojio,
kad su se vetrovi i naša grozna umirili:
a pod uličnim svetlima, bubazlate
svetlucaju, potom se gase. Daleke iluminacije,
rekli bi, udno nekog parka, možda za tvoj rođendan...
Verovao sam i ja u tebe, tvoja me je svetlost
zapalila, potom ugasila. Njihova suva ljuštura
krcka dok padaju u prašinu. Drugi se sada penju,
drugi su u plamenu, ja sam ostao u senci.

XIV

Sve mi je znak: stisnuti jorgovani življenja
i deca što su zaturala lopte po parkovima.
Onda, ti okrenuti busenovi, tu sasvim blizu,
što su ogoljavali, koren po koren, miris
izrađene žene... Od ovih je trica vazduh
tkao svoje drhtavo platno. A ja sam ga parao,
uporno bivajući sam i tražeći tragove.

XV

Još jednom su se jorgovani otvorili
(ali to više nije garancija ni za koga),
bleskaju crvenperke, i glas se služavke,
dok se obraća psima, ublažava. Pčele
rade u krušci. I stalno preostaju,
u dubini vazduha, te vibracije mašina...

VODE I ŠUME

Svetlost ovih šuma u martu je nestvarna,
ne upinje se, sve je još uvek tako sveže.
Ptice su retke, u daljini, gde glog
osvetljava šibljake, tačno se oglašava
kukavica. Svetlucaju pare što odnose
uvis ono što je sagorelo od jednog dana,
suvi list opslužuje žive krunice
i, po neprohodnim stazama, pođeš li,
kroz kupine, stići ćeš do gnezda anemone,
svetle i svakodnevne kao zvezda danica.

II

Sve i da poznajem mrežu svojih živaca
privremenu koliko i paukovo tkanje,
ne bih manje veličao ove divote zelenila,
stubove, iako odabранe za sekiru,

i ove konje drvosečine... Moje poverenje
trebalo bi da pređe jednoga dana i na bradvu,
i na munju, ako je lepota marta pokoravanje
kosu i ljubičici, po lepom vremenu.

III

Nedelja naseljava šume decom koja kmeče,
ženama koje stare; svakom drugom dečaku krvari
koleno, ljudi se vraćaju kući prljavih maramica,
ostavljaju papirne otpatke kraj jezera... Povici se
udaljavaju sa svetlošću. Pod krošnjama grabova,
devojka namesti suknu kad god se uznemiri,
iscrpljena. Svaka blagost, vazduha
ili ljubavi, ima svoju okrutnu stranu,
svaka lepa nedelja ima cenu, kao praznici
fleke na stolovima, gde nam dan donosi nemir.

IV

Svaki je drugi nemir sada ništavan,
neću još dugo hodati ovim šumama,
i govor nije ni više ni manje koristan
od vrbinih resica na močvarnoj zemlji:

šta ima veze što postaju prah, blistaju,
drugi će doći u ove šume, koji će umreti,
šta ima veze što će istruliti lepota,
pošto sija samo ako je skroz potčinjena.

(Sa francuskog preveo Dejan Ilić)